

**ПІДСУМКОВИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ ЗВІТ
ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОЕКТУ**

**«ЗАПРОВАДЖЕННЯ
ПРОЗОРИХ ТА ВІЛЬНИХ ВІД КОРУПЦІЇ
ПРОЦЕДУР ЗАБУДОВИ»**

У М. ХМЕЛЬНИЦЬКОМУ

Київ
2009

ББК 60.56 (4УКР)

П32

 Інститут громадянського суспільства

Ця публікація стала можливою завдяки підтримці американського народу, що була надана через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID), Корпорацію Виклики Тисячоліття (МСС) та Менеджмент Системс Інтернешнл (MSI). Зміст цієї публікації є винятково відповідальністю Інституту громадянського суспільства та не обов'язково відображає погляди USAID, МСС, MSI та уряду США».

Проект «Запровадження прозорих та вільних від корупції процедур забудови» виконується в межах проекту «Сприяння активній участі громадян у протидії корупції в Україні «Гідна Україна», що виконується Менеджмент Системс Інтернешнл (MSI) завдяки підтримці Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) та Корпорації Виклики Тисячоліття (МСС)».

Інформація, що міститься у цьому виданні, є вільною для копіювання, перевидання та поширення на всій території України усіма способами, якщо вона здійснюється безоплатно для кінцевого споживача та якщо при такому копіюванні, перевиданні та поширенні є обов'язкове посилання на автора та суб'єкта майнового права на цю інформацію.

П32 Підсумковий регіональний звіт за результатами діяльності проекту «Запровадження прозорих та вільних від корупції процедур забудови» у м. Хмельницькому / Ін-т громадян. сусп.-ва; упоряд.: О.С. Врублевський. - К., 2009. — 24 с.

ISBN 978-966-8312-47-2

У книзі відображено методологію проектної діяльності та досягнуті результати, що дає можливість з'ясувати актуальність досліджуваних питань та можливі шляхи вирішення порушеної проблеми. Викладена інформація буде корисною як для фахівців у сфері містобудування, так і для тих, хто цікавиться питаннями містобудування, його сучасним станом та шляхами удосконалення з точки зору інтересів громадськості.

ББК 60.56 (4УКР)

РОЗПОВСЮДЖУЄТЬСЯ БЕЗКОШТОВНО.

© Інститут громадянського суспільства, 2009.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ I. МЕТОДОЛОГІЯ ВИКОНАННЯ ПРОЕКТУ	5
1. МЕТОДОЛОГІЯ ПРОВЕДЕННЯ ГРОМАДСЬКОГО МОНІТОРИНГУ	5
1.1. Мета, завдання, об'єкт та предмет моніторингу	5
1.2. Гіпотези	6
1.3. Алгоритм проведення громадського моніторингу	9
1.4. Вибірка	10
1.5. Методи проведення громадського моніторингу	11
1.6. Джерела інформації	12
1.7. Організація проведення громадського моніторингу та інструментарій ..	12
1.8. Основні обмеження громадського моніторингу	13
2. МЕТОДОЛОГІЯ ПРОВЕДЕННЯ КАМПАНІЙ ЗГРОМАДСЬКОГО ПРЕДСТАВНИЦТВА	14
РОЗДІЛ II. РЕЗУЛЬТАТИ ПРОЕКТУ	16
ДОДАТОК 1	17
ДОДАТОК 2	19

ВСТУП

Низький рівень правової культури населення, недосконалість низки нормативно-правових актів, неефективність правоохоронної та судової системи, розбещеність та безкарність частини чиновників є умовами виникнення корупції в містобудівній сфері. Особливо це негативне явище проявляється під час погодження у різного роду інстанціях індивідуальних актів щодо будівництва житлових будинків на вже обжитих територіях.

У великих містах, де кількість вільних земельних ділянок є обмеженою, попит з боку забудовників створює певний ажіотаж навколо питання від виділення земельних ділянок під забудову до отримання дозволу на будівництво. За таких обставин, іноді забудовники, співставляючи можливі прибутки та непередбачені законом витрати, намагаються якомога швидше вирішити питання на свою користь, використовуючи при цьому корупційні засоби. Часто-густо чиновники, причетні до таких процедур, самі вдаються до дій, якими змушують зацікавлених осіб ставати на протиправний шлях. Тому питання законності дій органів місцевої державної влади та місцевого самоврядування в процедурі виділення земель під забудову та погодження зацікавленим суб'єктам містобудівної документації досі залишається актуальним.

З метою мінімізації корупційних ризиків у містобудівній сфері фахівцями Інституту громадянського суспільства за сприяння Асоціації жінок у бізнесі проведено громадський моніторинг дій органів місцевого самоврядування (з оцінкою рівня корупції) у сфері містобудування у м. Хмельницькому з метою визначення «вразливих місць» відповідного процесу, які можуть породжувати корупційні ризики, та розробку відповідних рекомендацій.

На основі зібраної інформації було дано юридичну оцінку діям органів державної влади та місцевого самоврядування щодо існуючих практик в м. Хмельницькому, а також підготовлено рекомендації щодо удосконалення чинних місцевих нормативних актів у сфері забудови.

Результати моніторингу було використано для проведення кампанії громадського представництва, спрямованої на забезпечення прав та законних інтересів жителів м. Хмельницького та сприяння зниженню рівня корупції в сфері містобудування.

РОЗДІЛ І. МЕТОДОЛОГІЯ ВИКОНАННЯ ПРОЕКТУ

1. МЕТОДОЛОГІЯ ПРОВЕДЕННЯ ГРОМАДСЬКОГО МОНІТОРИНГУ

Методологія – це система визначених способів і прийомів для виконання певної роботи з метою досягнення поставленої мети.

Громадський моніторинг дій місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування в сфері містобудування в м. Хмельницькому проводився для визначення «вразливих місць» відповідного процесу, що створюють передумови для корупційних проявів. Результати проведеного моніторингу були використані для розробки пропозицій щодо удосконалення місцевої нормативної бази та проведення кампанії громадського представництва, спрямованих на забезпечення прав і законних інтересів жителів м. Хмельницького та сприяння зниженню рівня корупції під час містобудівної діяльності.

1.1. Мета, завдання, об'єкт та предмет моніторингу

Мета громадського моніторингу: створення інформаційного підґрунтя для розроблення пропозицій щодо удосконалення місцевих містобудівних нормативних актів, організації та проведення кампаній громадського представництва, спрямованих на зменшення корупції під час здійснення забудови м. Хмельницького та забезпечення прав і законних інтересів його мешканців.

Завдання моніторингу

Завдання 1. Збір та аналіз інформації за наступними критеріями:

- наявність чи відсутність передбаченої чинним законодавством містобудівної документації у м. Хмельницькому;
- дотримання вимог законодавства щодо процедур розробки та затвердження містобудівної документації з урахуванням громадських та приватних інтересів;
- акти порушення приватних та громадських інтересів під час планування та забудови території у межах населених пунктів;
- дотримання норм законодавства про інформацію органами місцевого самоврядування, їх посадовими особами та місцевими органами виконавчої влади під час містобудівної діяльності;

- дотримання антикорупційного законодавства органами місцевого самоврядування, їх посадовими особами та місцевими органами виконавчої влади під час містобудівної діяльності;
- дії правоохоронних органів (прокуратури, СБУ, управління внутрішніх справ) під час реагування на факти порушень містобудівного, земельного та антикорупційного законодавства.

Завдання 2. Розробка рекомендацій, спрямованих на зменшення корупції, забезпечення громадських та приватних інтересів в сфері містобудування.

Об'єкт моніторингу – суспільні відносини в сфері містобудування у м. Хмельницькому.

Предмет моніторингу – місцеві нормативні акти з питань містобудування у м. Хмельницькому (містобудівні документи); процес містобудування (процедури отримання дозволів, процедури прийняття місцевих рішень у сфері містобудування, процедура узгодження будівництва із громадськістю).

1.2. Гіпотези

Гіпотеза 1. Містобудівна документація наявна в м. Хмельницькому

Генеральний план міста, затверджений рішенням дев'ятнадцятої сесії Хмельницької міської ради № 4 від 06.08.2008 року.

Місцеві правила забудови м. Хмельницького – до нині не затверджені міською радою, тобто основний місцевий нормативний акт щодо регулювання процесу будівництва – відсутній.

Спеціальне рішення щодо порядку врахування громадських і приватних інтересів під час планування і забудови території міста міською радою не приймалось.

У зв'язку із відсутністю місцевих правил забудови та детальних планів території замовники розробляють містобудівні обґрунтування на будівництво щодо кожного об'єкту.

Необхідно зазначити, що рішенням шостої сесії міської ради від 24.09.2002 р. № 25 започаткована робота над місцевими правилами забудови. У цьому рішенні, відповідно до статей 12, 18 Закону України «Про планування та забудову територій», виконавчому комітету міської ради було доручено повідомити через газету «Проскурів» про початок розробки «Місцевих правил забудови» та надати інформацію про фор-

му, місце і строк подання фізичними та юридичними особами пропозицій до них. Але через відсутність регіональних правил забудови робота над місцевими правилами була зупинена. Передбачається, що розробка місцевих правил забудови буде проводитись одним із проектних інститутів у 2009 році.

Висновок: гіпотеза не підтвердилася, оскільки не вся необхідна містобудівна документація наявна.

Гіпотеза 2. Містобудівну документацію було розроблено згідно з вимогами ст. 18 Закону України «Про планування і забудову територій» (до вступу в дію Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо сприяння будівництву» від 16 вересня 2008 року № 509-VI)

Гіпотеза не підтвердилася. Це пояснюється тією обставиною, що всупереч вищевказаному закону (ст. 30-3), картографічну частину Генерального плану міста не було оприлюднено спочатку як проект, а згодом, після прийняття (06.08.2008 року), як місцевий нормативний акт.

Гіпотеза 3. Відсутні факти порушення громадських інтересів під час здійснення містобудівної діяльності.

Гіпотеза не підтвердилася. З 2002 року міська рада на свої пленарних засіданнях 39 разів розглядала питання, ініційовані громадянами. Більшість із них так чи інакше пов'язана із сферою містобудування. Найбільше ініціатив подано мешканцями центральної частини міста, де забудова кварталів більш щільна, ніж у інших мікрорайонах міста.

Необхідно зазначити, що жодна місцева ініціатива щодо невдоволення рішеннями виконавчого комітету або міської ради, якими дозволялось проведення будівництва того чи іншого об'єкту містобудування, не базувалася на конкретних фактах порушення нормативних документів. Основою незадоволення громадян майже завжди були і є незручності, які можуть виникати або виникають під час проведення будівельних робіт. У першу чергу це стосується тих випадків, коли мова йде про добудову або реконструкцію вбудовано-прибудованих нежилых приміщень у багатоквартирних багатоповерхових будинках. Чинним законодавством, у таких випадках, взагалі не передбачається проведення будь-яких погоджень із громадою.

З часу запровадження місцевих ініціатив, у тих випадках, коли міська рада відхиляла вимоги щодо заборони будівництва об'єктів, громадя-

ни жодного разу не довели, у тому числі у судовому порядку, порушення будівельних норм або правил.

Гіпотеза 4. Відсутні факти порушення приватних інтересів у сфері містобудування.

Гіпотеза не підтвердилася. Оскільки мали місце порушення інтересів мешканців конкретного будинку, то можна вважати, що у такому випадку були порушені приватні інтереси кожного окремо взятого мешканця.

Гіпотеза 5. Органи місцевого самоврядування розміщують на сайтах рішення, що стосуються містобудівної діяльності

Гіпотеза підтвердилася частково. Здебільшого, усі рішення Хмельницької міської ради з квітня 2002 року оприлюднюються на офіційному сайті міської ради (www.khmelnytsky.com). Виняток: картографічна частина Генерального плану міста після його прийняття 06.08.2008 року – на сайті не розміщена.

Гіпотеза 6. Органи місцевого самоврядування надають повні відповіді на запити та звернення громадян щодо містобудівної діяльності.

Гіпотеза не підтвердилася. Відповідно до інструментарію моніторингу нами було надіслано 13 листів-запитів особисто депутатам Хмельницької міської ради, які є членами комісії з питань містобудування, земельних відносин та охорони навколишнього середовища. Відповіді ми отримали лише на три листи-запити, і то у термін, що перевищував встановлений. Причому, один із депутатів міської ради повідомив про те, що на отриманий запит має відповіді... відділ сприяння діяльності депутатів Хмельницької міської ради. Звісно, цієї відповіді так і не було. Відповідь іншого депутата містила здебільшого інформацію про діяльність фракції у міській раді та частково про проведення аукціонів та конкурсів щодо виділення землі у власність та рішення однієї із сесій. І лише один депутат (Засаднюк В.) дав вичерпні відповіді на запитання пересічної громадянки.

Гіпотеза 7. Органи державної влади надають повні відповіді на запити та звернення громадян щодо містобудівної діяльності.

Здебільшого гіпотеза підтвердилася. Є усі підстави вважати, що органи державної влади, куди направлялися запити, надали відповіді, що ґрунтуються на наявній в таких органах влади інформації.

Гіпотеза 8. Органи місцевого самоврядування надають вчасні відповіді на запити/звернення громадян щодо містобудівної діяльності.

Гіпотеза не підтвердилася. Органи місцевого самоврядування не надають взагалі, або надсилають формальні відповіді на запити громадян, та ще й з порушенням строків, визначених чинним законодавством.

Гіпотеза 9. Органи державної влади надають вчасні відповіді на запити/звернення громадян щодо містобудівної діяльності.

Гіпотеза підтвердилася. Органи державної влади, куди направлялися запити, надали своєчасні відповіді, що ґрунтуються на наявній в таких органах влади інформації.

Гіпотеза 10. Органи прокуратури вживають заходи прокурорського реагування на порушення містобудівного законодавства.

Гіпотеза підтвердилася. Протягом 2006–2008 рр. в прокуратуру м. Хмельницького надійшло 117 звернень з питань охорони довкілля, в т.ч. у сфері земельних відносин. За цей же період прокуратурою міста у сфері земельних відносин було порушено 4 кримінальних справи, внесено 10 приписів та подань, 11 протестів. За документами прокурорського реагування до відповідальності було притягнуто 21 особу та відшкодовано 111 тис. грн.

Задоволено 4 протести прокуратури щодо скасування рішень міської ради про передачу у власність земельних ділянок громадянам.

1.3. Алгоритм проведення громадського моніторингу

Проведення громадського моніторингу здійснювалося у декілька етапів, зокрема:

Підготовчий:

- вироблення єдиного інструментарію громадського моніторингу дій органів державної влади та органів місцевого самоврядування, існуючих практик виділення земель під забудови та інших містобудівних процедур;
- визначення переліку органів державної влади, органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб, причетних до сфери містобудування;
- розроблення уніфікованих листів-запитів;
- підготовка списку розсилки з адресами органів державної влади, органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб, причетних до сфери містобудування;
- адресна розсилка листів-запитів;
- вивчення структурованих анкет для проведення інтерв'ю з цільовою групою.

Проведення моніторингу:

- вивчення, аналіз та узагальнення відповідей на розіслані листи-запити;
- збір місцевих містобудівних нормативних актів;
- участь в роботі сесій місцевої ради та відповідних комісій ради, а також інших колегіальних органів щодо вирішення питання погодження забудови чи виділення земельних ділянок;
- інтерв'ювання цільової групи;
- відбір, накопичення та систематизація публікацій у ЗМІ.

Аналіз результатів та розробка рекомендацій

- аналіз Статуту м. Хмельницького, регламенту міської ради, її виконавчого комітету та відповідних положень про комісії місцевої ради на предмет наявності спеціально описаних процедур розгляду питань, що стосуються містобудування;
- аналіз та узагальнення результатів вивчення публікацій у ЗМІ;
- юридична оцінка дій органів державної влади та місцевого самоврядування щодо існуючих практик в м. Хмельницькому;
- підготовка рекомендацій щодо удосконалення існуючої місцевої нормативної бази, що регулює процедури забудови;
- представлення результатів моніторингу та рекомендацій на регіональному круглому столі у м. Хмельницькому.

1.4. Вибірка

Моніторинг проводився у м. Хмельницькому (входить в п'ятірку міст України, де за останні п'ять років найбільше введено в експлуатацію житлових будинків). Для результативного моніторингу було визначено цільову групу та цільові об'єкти, дослідження яких дало можливість отримати репрезентативний матеріал, на основі якого було дано юридичну оцінку діям органів державної влади та місцевого самоврядування щодо існуючих практик в м. Хмельницькому, а також підготовлено рекомендації щодо удосконалення існуючої місцевої нормативної бази, що регулює процедури забудови.

Цільова аудиторія моніторингу:

- користувачі результатів моніторингу: мешканці м. Хмельницького (ініціативні групи громадян, окремі громадяни).

- органи місцевого самоврядування: депутати міської ради, виконавчий комітет міської ради; органи державної влади, задіяні до процедури містобудування.

1.5. Методи проведення громадського моніторингу

1. Збір емпіричних даних шляхом подання письмових інформаційних запитів до органів державної влади та органів місцевого самоврядування, в т.ч. до депутатів місцевої ради.

Використання цього прийому дозволило:

- отримати офіційні позиції тих чи інших органів державної влади та органів місцевого самоврядування щодо процедур забудови;
- з'ясувати ступінь відкритості органів державної влади та органів місцевого самоврядування, а також депутатів місцевих рад щодо: здатності на письмовий запит громадянина роз'яснити процедуру вирішення того чи іншого питання та принципів і норм права, якими при цьому керувалися;
- отримати копії деяких місцевих актів нормативного чи індивідуального характеру (положень про конкурси щодо продажу прав оренди на земельні ділянки та інше).

2. Присутність та фіксування ходу сесій міської ради, засідань відповідних комісій ради, а також інших колегіальних органів під час вирішення питання щодо погодження забудови чи виділення земельних ділянок; аналіз регламенту міської ради, її виконавчого комітету та відповідних положень про комісії міської ради на предмет наявності спеціально описаних процедур розгляду питань, що стосуються містобудування.

Використання цього прийому дозволило:

- зафіксувати реальні процедури прийняття рішень для подальшого їх аналізу на предмет відповідності чинному законодавству та висловленій у відповідях на інформаційні запити процедурі;
- фіксувати конкретні випадки вирішення питань щодо земельних ділянок чи забудови.

Спосіб – фіксування за допомогою портативних диктофонів.

3. Інтерв'ювання жителів будинків, прилеглих до місць новозабудови, експертів та «долучених» осіб, а також дослідження будівельних майданчиків.

Використання цього методу дозволило:

- отримати інформацію щодо погодження з мешканцями прилеглих будинків конкретних випадків забудови;
- отримати інформацію щодо дотримання чинного законодавства у конкретних випадках забудови;
- отримати інформацію щодо офіційних позицій представників різних зацікавлених сторін (громадськість, представники влади, забудовники тощо) процесу забудови;
- отримати інформацію про наявні конфлікти навколо конкретних забудов;

4. Моніторинг регіональних засобів масової інформації.

Використання цього прийому дозволило:

- отримати інформацію про наявні конфлікти навколо конкретних забудов;
- виявити інформацію про офіційні позиції посадових осіб та реально існуючі практики виділення земельних ділянок під забудову та інші дотичні процедури.

1.6. Джерела інформації

В ході проведеного моніторингу були використані такі джерела інформації:

- офіційна Інтернет-сторінка Хмельницької міської ради;
- відповіді на листи-запити;
- архів регіональних ЗМІ за останні три роки;
- матеріали за результатами проведених інтерв'ю.

1.7. Організація проведення громадського моніторингу та інструментарій

Громадський моніторинг дій місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування під час здійснення містобудівної діяльності в межах м. Хмельницького проводився для визначення вразливих місць відповідного процесу, що породжують корупційні ризики.

Проведення громадського моніторингу здійснювалося у три етапи. В ході підготовчого етапу було вироблено єдиний інструментарій громадського моніторингу дій органів державної влади та органів місцевого самоврядування, існуючих практик виділення земель під забудову та

інших містобудівних процедур; визначено перелік органів державної влади, органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб причетних до сфери містобудування; здійснено адресну розсилку листів-запитів тощо.

Під час самого моніторингу за допомогою визначених інструментарієм методів було зібрано емпіричний матеріал, обсяг і якість якого дозволили підготувати проектні продукти, що мають теоретичне і практичне значення.

У ході завершального етапу моніторингу за результатами проведеного аналізу зібраного дослідницького матеріалу сформована юридична оцінка дій органів державної влади та місцевого самоврядування щодо існуючих практик в м. Хмельницькому, а також сформульовано рекомендації щодо удосконалення існуючої місцевої нормативної бази, що регулює процедури забудови.

Результати моніторингу були також використані й під час здійснення кампанії громадського представництва, спрямованої на забезпечення прав і законних інтересів жителів населених пунктів та сприяння зниженню рівня корупції в сфері містобудівної діяльності.

1.8. Основні обмеження громадського моніторингу

Під час проведення громадського моніторингу мали місце такі зовнішні обмеження:

1. Ігнорування депутатами Хмельницької міської ради поданих запитів, недотримання графіку прийому громадян, відмова у зустрічі та спілкуванні з фахівцями проекту. Зокрема, було надіслано інформаційні запити 12 членам комісії з питань містобудування, земельних відносин та охорони навколишнього середовища Хмельницької міської ради від імені пересічної мешканки міста, а отримали лише три відповіді (у строк, що перевищує передбачений відповідним законом), одна з яких носить формальний характер. У зв'язку з цим, чинні у м. Хмельницькому нормативні акти з питань містобудування довелося збирати іншим шляхом (веб-сторінка Хмельницької міської ради, інтернет-портали, особисті зв'язки тощо).

2. Небажання як представників будівельних організацій, так і мешканців будинків, поруч з якими розпочато «скандальне» будівництво, спілкуватися з фахівцями проекту та відповідати на запитання, давати інтерв'ю.

3. Відсутність можливості ознайомитися із картографічною частиною Генерального плану забудови м. Хмельницького, оскільки цьому документу надано гриф таємності «для службового користування».

2. МЕТОДОЛОГІЯ ПРОВЕДЕННЯ КАМПАНІЙ З ГРОМАДСЬКОГО ПРЕДСТАВНИЦТВА

Політичний клімат: наявне політичне середовище, за якого Інститут громадянського суспільства проводить кампанію з адвокати, мав мінімальні шанси на успіх. Це пояснюється тією обставиною, що вибори до органів місцевого самоврядування відбувалися на пропорційній основі, у зв'язку із чим у «здобутках» конкретних політичних сил простежується певна заінтересованість бізнесових кіл. Іншими словами, політичні сили, будучи залежними від їх спонсорів (бізнесових кіл), вимушені вишукувати джерела збагачення тих самих бізнесових кіл, щоб мати надійні джерела фінансування своїх політичних осередків на місцях. Сучасний політичний клімат є наслідком невжиття заходів вищих органів держави щодо відділення політики від бізнесу.

Проблема, на вирішення якої спрямовувалася кампанія: зацікавленість певних бізнесових кіл у забудові в заплаві річки Південний Буг, шляхом розміщення житлового та/чи розважального комплексу.

Цілі кампанії: не допустити забудову в межах рекреаційних природоохоронних зон у заплаві річки Південний Буг та інших малих річок.

Об'єкти кампанії: депутати Хмельницької міської ради, органи державної влади та їх посадові особи, які уповноважені у спосіб визначений чинним законодавством впливати на законність прийняття рішень Хмельницькою обласною радою (прокуратура м. Хмельницького, міськрайонний суд м. Хмельницького).

Завдання кампанії: лобіювання ухвалення Хмельницькою міською радою рішення про внесення змін і доповнень до Статуту територіальної громади.

Для досягнення поставленого завдання були вжиті такі заходи:

1. Створено ініціативну групу з екологів та представників громадських організацій м. Хмельницького.

2. Проведено переговори із зацікавленими депутатами міської ради, котрі можуть пролобіювати це питання.

3. Підготовлено і опубліковано Звернення до мешканців м. Хмельницького та представників Хмельницької міської ради, органів місцевої виконавчої влади та їх посадових осіб з цього приводу в газетах «Є Поділля», «Місто», «Проскурів» на Інтернет-порталі rodil.km.ua.

4. Проведено круглий стіл, на якому було привернуто увагу запрошених учасників (представники влади та громадськості) з цього питання та прийнято відповідну резолюцію (Додаток 1).

5. Проведено підсумкову прес-конференцію для регіональних ЗМІ, на якій було представлено проект підготовлених фахівцями Інституту громадянського суспільства змін та доповнень до Статуту територіальної громади міста Хмельницького.

6. Передано проект вищевказаних змін та доповнень зацікавленим депутатам для внесення до порядку денного чергової сесії Хмельницької міської ради.

Очікувані результати:

- ухвалення Хмельницькою міською радою рішення про внесення змін та доповнень до Статуту територіальної громади міста Хмельницького, що дозволить суттєво знизити рівень корупційних ризиків у сфері забудови та земельних правовідносин у місті.

Ключові гравці:

1) суб'єкти, які сприяли реалізації кампанії:

- представники громадськості та незалежних ЗМІ;
- лобісти з числа зацікавлених депутатів Хмельницької міської ради;
- посадові особи органів місцевої виконавчої влади, які є політично не заангажованими у цьому питанні.

Ключове повідомлення: в газетах «Є Поділля», «Місто», «Проскурів», а також на Інтернет-порталі rodil.km.ua та офіційній Інтернет-сторінці Інституту громадянського суспільства розміщено серію інформаційних повідомлень, що відображають досягнуті результати проведеної кампанії.

РОЗДІЛ II. РЕЗУЛЬТАТИ ПРОЕКТУ

За результатами реалізації проекту отримано наступні результати:

1. Проведено громадський моніторинг стану містобудівної діяльності у м. Хмельницькому з урахуванням прав та законних інтересів громадян.

2. Дано юридичну оцінку діям органів державної влади та місцевого самоврядування щодо існуючих містобудівних практик в м. Хмельницькому. Виявлено "вразливі місця", що породжують корупційні ризики в містобудівній сфері.

3. Проведено круглий стіл на тему:

«Результати моніторингу нормативно-правових актів, що регулюють процедури забудови у м. Хмельницькому та шляхи їх удосконалення», прийнято резолюцію (Додаток 1).

4. Підготовлено рекомендації щодо удосконалення існуючої місцевої нормативної бази, що регулює процедури забудови та на їх основі розроблено проект рішення Хмельницької міської ради щодо внесення змін та доповнень до Статуту територіальної громади міста Хмельницького (Додаток 2).

5. Проведено прес-конференцію для регіональних ЗМІ, оприлюднено вищевказаний проект рішення Хмельницької міської ради.

РЕЗОЛЮЦІЯ

круглого столу «Результати моніторингу нормативно-правових актів, що регулюють процедури забудови у м. Хмельницькому та шляхи їх удосконалення», який виконується в межах проекту *«Запровадження прозорих та вільних від корупції процедур забудови»*

30 січня 2009 року м. Хмельницький, вул. Проскурівська, 60/1

Учасники круглого столу вважають за необхідне звернутися до голови територіальної громади м. Хмельницького, депутатів міської ради, неурядових організацій з пропозиціями:

I. Терміново розробити та внести зміни до Статуту територіальної громади щодо:

1. Створення та забезпечення діяльності спільно з неурядовими організаціями інформаційно-консультаційного центру в територіальній громаді щодо земельних правовідносин (правовідносин у сфері комунальної власності) з типових питань:

- *Безоплатна передача земельних ділянок у власність громадянам;*
- *Продаж земельних ділянок громадянам та юридичним особам на конкурентній основі;*
- *Продаж земельних ділянок громадянам та юридичним особам на неконкурентній основі (шляхом викупу);*
- *Надання земельних ділянок у постійне користування юридичним особам;*
- *Порядок надання земельних ділянок в оренду;*
- *Погодження питань, пов'язаних із вилученням (викупом) земельних ділянок;*
- *Зміна цільового призначення земельних ділянок, які перебувають у власності громадян або юридичних осіб*

2. Реалізації принципу «єдиного вікна» щодо земельних правовідносин. Необхідно терміново розробити та затвердити положення щодо реалізації принципу «єдиного вікна» (на базі досліджень та розро-

бок експертів Інституту громадянського суспільства та партнерів цього проекту).

3. Визначення порядку відчуження комунальної власності на конкурентних засадах за участю територіальної громади (насамперед у сфері земельних правовідносин).

4. Деталізації в окремому розділі *порядку врахування громадських і приватних інтересів під час планування і забудови територій, встановленого Законом України «Про планування і забудову територій» (статті 30-2 - 30-7), який (набрав чинності 14.10.2008 року).*

II. Розробити та затвердити положення про порядок безоплатної передачі земельних ділянок у власність громадян із земель державної і комунальної власності (в межах норм безоплатної приватизації, передбаченої ч. 3 ст. 116 Земельного Кодексу України).

III. Терміново розробити, всебічно обговорити в територіальній громаді та затвердити (за окремою прозорою процедурою) «Місцеві правила забудови».

IV. Звернути увагу Голови Хмельницької міської ради щодо необхідності дотримання депутатами очолюваної ним ради положень Закону України «Про звернення громадян» в частині своєчасності відповідей на отримані листи (запити) та їх повноти.

«Про внесення змін та доповнень до Статуту територіальної громади міста Хмельницького та розроблення проектів деяких рішень у сфері забудови та земельних правовідносин міста»

Рішення

Сесіїскликання..... Хмельницької міської ради

Розглянувши пропозиції депутатів міської ради (.....П.І.Б.....), та змістовну частину резолюції учасників круглого столу (додаток 2) «Результати моніторингу нормативно-правових актів, що регулюють процедури забудови у м. Хмельницькому та шляхи їх удосконалення» від 31.01.2009 року та з метою суттєвого зниження рівня корупційних ризиків у сфері забудови та земельних правовідносин міста

Хмельницька міська рада

ВИРІШИЛА:

1. Створити робочу групу для підготовки до (.....дата.....) проекту концепції, структури та нової редакції Статуту міста в складі:

-
-

.....

2. Доручити робочій групі до (..... дата) підготувати проект концепції та структури нової редакції Статуту міста Хмельницького.

3. Створити робочу групу для підготовки до (..... дата) проекту положення щодо реалізації принципу «єдиного вікна» в сфері земельних правовідносин в складі:

-
-

.....

4. Доручити робочій групі до (..... дата) підготувати проект положення щодо реалізації принципу «єдиного вікна» в сфері земельних правовідносин.

Проект положення щодо реалізації принципу «єдиного вікна» може базуватися на пропозиціях експертів Інституту громадянського суспільства та інших неурядових організацій.

5. Внести наступні зміни до статуту міста (до набрання чинності нової редакції Статуту міста):

Вступну частину Статуту викласти в редакції:

Місцеве самоврядування в місті Хмельницькому існує як визнане державою та гарантоване Конституцією України право **та спроможність** територіальної громади міста самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах, визначених Конституцією України та Законами України. (Визначення місцевого самоврядування привести у відповідність з Європейською Хартією).

Місцеве самоврядування здійснюється територіальною громадою міста як безпосередньо, так і через міську раду, її виконавчі органи, органи самоорганізації населення з метою якнайкращого задоволення соціально-економічних, культурних, побутових та інших потреб жителів міста у поєднанні з інтересами держави.

Цей статут:

- **гарантує всім членам територіальної громади міста право участі у місцевому самоврядуванні, встановлює регламентні правила і процедури реалізації цього права;**
- **визначає форми та порядок здійснення місцевого самоврядування територіальною громадою міста Хмельницького;**
- **визначає порядок створення органів самоорганізації населення.**

5.2. Доповнити Главу 1.2. «Територіальна громада міста» відповідно статтями 10-1, 10-2,10-6 такого змісту:

Стаття 10-1. Члени територіальної громади міста реалізують свої права в сфері земельних правовідносин за допомогою створених орга-

нами місцевого самоврядування та неурядовими організаціями інформаційно-консультаційних центрів, в яких надаються консультації з типових питань:

- *безоплатна передача земельних ділянок (ЗД) у власність громадянам;*
- *продаж ЗД громадянам та юридичним особам на конкурентній основі;*
- *продаж ЗД громадянам та юридичним особам на неконкурентній основі (шляхом викупу);*
- *надання ЗД у постійне користування юридичним особам;*
- *порядок надання ЗД в оренду;*
- *погодження питань, пов'язаних із вилученням (викупом) ЗД;*
- *зміна цільового призначення ЗД, які перебувають у власності громадян або юридичних осіб.*

Стаття 10-2. Члени територіальної громади міста реалізують свої права в сфері земельних правовідносин за допомогою реалізації принципу «єдиного вікна». *Положення щодо реалізації принципу «єдиного вікна» затверджується міською радою не менше, ніж двома третинами голосів від складу ради.*

Стаття 10-3. Члени територіальної громади міста реалізують свої права в сфері земельних правовідносин щодо безоплатної передачі земельних ділянок у власність громадян із земель державної і комунальної власності (в межах норм безоплатної приватизації, передбаченої частиною 3 ст. 116 Земельного Кодексу України).

Положення щодо безоплатної передачі земельних ділянок у власність громадян із земель державної і комунальної власності затверджується міською радою не менше, ніж двома третинами голосів від складу ради.

Стаття 10-4. *Відчуження об'єктів комунальної власності (насамперед у сфері земельних правовідносин) здійснюється на конкурентних засадах за участю територіальної громади. Положення щодо порядку відчуження комунальної власності (насамперед у сфері земельних правовідносин) затверджується міською радою не менше, ніж двома третинами голосів від складу ради.*

Стаття 10-5. Члени територіальної громади міста реалізують свої права на участь у місцевому самоврядуванні, зокрема, шляхом участі в розробці, обговоренні та затвердженні «Місцевих правил забудови».

«Місцеві правила забудови» встановлюються окремим розділом статуту або окремим положенням.

Стаття 10-6. Деталізований *порядок врахування громадських і приватних інтересів* членів територіальної громади *під час планування і забудови територій, передбачений* Законом України «Про планування і забудову територій», встановлюється окремим розділом статуту (або окремим положенням).

**5.3. Статті 13 та 15 (Глави 1.3. Правова основа статусу)
Статуту викласти відповідно в редакції:**

Стаття 13. Статут приймається на сесії міської ради більшістю голосів від загального складу ради **та затверджується місцевим референдумом.**

Стаття 15. Зміни і доповнення до статуту вносяться рішенням міської ради, яке приймається більшістю голосів від загального складу ради та затверджується місцевим референдумом.

5.4. Статтю 20 (Глава 1.4. Організаційно-правова, матеріальна та фінансова основи місцевого самоврядування) Статуту викласти в редакції:

Стаття 20. Доцільність, порядок та умови відчуження та надбання об'єктів комунальної власності територіальної громади міста визначаються Статутом.

6. Контроль за виконанням цього рішення покласти на постійні комісії Хмельницької міської ради: (...перелік комісій міської ради...)

Міський голова С.І. Мельник

ДЛЯ НОТАТОК

Інформаційно-аналітичне видання
Підсумковий регіональний звіт
за результатами діяльності проекту
“Запровадження прозорих та відьних від корупції процедур забудови”
у місті Хмельницькому

Упорядник:

Врублевський Олександр Станіславович

Підписано до друку з оригінал-макету 15.03.2009 р.,
Формат 60x84/8 Гарнітура NewtonС Папір офсетний,
Ум. друк. арк. 2,79 Обл.-вид. арк 0,93 Наклад 300 прим.